

Nr 909

Av herr **Fälldin** och herr **Kristiansson, Axel**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 100, med förslag till förordning om mervärdeskatt, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1163 i Andra kammaren)

Vid tillkomsten av förordningen om allmän varuskatt tillades riksskattenämnden i förordningens 72 § befogenhet att meddela bindande förklaring huruvida viss vara eller varugrupp var skattepliktig enligt förordningen i fråga. Över bindande förklaring fick talan ej föras.

I proposition nr 87 år 1967 föreslog finansministern vissa ändringar i varuskatteförordningen, huvudsakligen byggda på tankegångar, som framförts i allmänna skatteberedningens förslag till mervärdeskatt. Förslaget, som antogs av riksdagen, innebar bl. a. en betydande utvidgning av området för bindande förklaring. Sålunda må numera bindande förklaring meddelas även i fråga huruvida viss tjänsteprestation omfattas av skatteplikt. Vidare stadgas att, när särskilda skäl föreligger, nämnden må även i annan fråga meddela bindande förklaring rörande tillämpningen av varuskatteförordningen. En allmän förutsättning för bindande förklaring är dock att det gäller fråga, som är av sådan beskaffenhet att den inte kan prövas inom ramen för riksskattenämndens befogenhet att meddela förhandsbesked i enlighet med förordningens 73 §.

I det nu framlagda förslaget till förordning om mervärdeskatt återfinnes motsvarande stadgande i 62 §. Inskränkningen till fall, som ej kan prövas inom ramen för förhandsbesked, kvarstår dock ej längre.

Redan den nuvarande utformningen av rätten att meddela bindande förklaring har i praktiken visat sig innebära befogenheter för riksskattenämnden, som ligger den direkta lagstiftningsrätten mycket nära. Synnerligen betänkligt blir detta förhållande från rättssäkerhetssynpunkt om man beaktar att talan ej må föras över beslut om bindande förklaring.

Det kan vidare konstateras, att de skattskyldigas möjligheter att vinna kunskap om tvingande bestämmelser är beskurna, eftersom riksskattenämndens bindande förklaringar ej intages i Svensk författningssamling. Det är oklart huruvida brott mot bindande förklaring kan föranleda ansvar enligt skattestrafflagen.

Att riksskattenämnden realiter getts ställning av lagstiftare belyses bl. a. därav att den bindande förklaring, som återfinnes i nämndens meddelande nr 6 år 1967, punkt 3, i sak överförts till förslaget om mervärdeskatteförordning.

I sitt remissutlåtande år 1964 över allmänna skatteberedningens betänkande avvisade kammarrätten den utvidgade rätten för riksskattenämnden att meddela bindande förklaring och anförde :»Vad sålunda föreslagits torde innebära ett markant avsteg från de principer som tidigare tillämpats i fråga om rätt att meddela bindande förklaringar. På beskattningens område har tidigare sådan rätt tillagts — förutom riksskattenämnden — centrala omsättningsskattenämnden och centrala uppbördsnämnden. I alla dessa fall har noggrant angivits de speciella frågor som kunnat bli föremål för bindande förklaring. Det synes ligga i öppen dag att så bör ske även i fortsättningen. En oinskränkt rätt för vederbörande nämnd att meddela bindande förklaringar medför uppenbarligen risk för att frågor som hör under rättsskipningen kommer att undandragas beskattningsdomstolarnas prövning till förfång för de skattskyldigas berättigade intressen. För så vitt avsikten skulle vara att tillägga riksskattenämnden befogenhet att utfärda generella anvisningar av bindande karaktär, kan kammarrätten icke tillstyrka en sådan anordning. Behov härav kan nämligen icke anses föreligga, då av riksskattenämnden hittills utfärdade anvisningar rörande skatteförfattningarnas tillämpning får anses ha mycket väl fyllt sin uppgift, trots att de inte haft bindande karaktär.»

I flera väsentliga frågor rörande tillämpningen av varuskatteförfordningen, där riksskattenämnden meddelat förhandsbesked, har regeringsrätten intagit en direkt motsatt ståndpunkt. Om riksskattenämnden i dessa fall meddelat bindande förklaring hade detta således inneburit att nämnden påbjudit en oriktig tillämpning av förordningen i fråga.

Under åren 1960—1965, då riksskattenämnden endast hade befogenhet att meddela bindande förklaring huruvida viss vara eller varugrupp omfattades av skatteplikt, fann nämnden endast en gång anledning att utnyttja befogenheten i fråga. Det kan därför ifrågasättas om ens bestämmelsen i dess ursprungliga utformning fyller någon funktion. Nämnas må, att motsvarande möjlighet saknas beträffande inkomst- och förmögenhetstaxeringen. Ingen torde kunna hävda annat än att riksskattenämnden trots detta på ett fullt tillfredsställande sätt skött sin uppgift att främja en enhetlig lagtolkning och rättstillämpning i avseende på inkomst- och förmögenhetstaxeringen.

Det sagda bör ses mot bakgrund av att frekvensen bindande förklaringar efter år 1965 tenderat mot en stark ökning.

Den ursprungliga befogenheten för riksskattenämnden att meddela bindande förklaring framstår således som överflödigt och den år 1965 genomförda utvidgningen av kompetensområdet från rättssäkerhetssynpunkt som tveksam. Den nu föreslagna ytterligare utvidgningen av nämndens rätt att på eget initiativ i obegränsad omfattning meddela bindande förklaring synes oss direkt kränka riksdagens rätt att lagstifta i skattefrågor. Vi anser därför att 62 § i förordningen om mervärdeskatt skall utgå.

Om riksdagen ändock skulle finna, att § 62 i någon form bör kvarstå, måste den enligt vår uppfattning innebära endast begränsad befogenhet för riksskattenämnden att meddela bindande förklaring.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

I. att riksdagen måtte besluta att 62 § i förordningen om mervärdeskatt skall utgå,

II. att riksdagen för den händelse den finner att 62 § i förordningen om mervärdeskatt icke bör utgå beslutar att ifrågasvarande paragraf skall erhålla följande lydelse:

62 §.

Riksskattenämnden må, när så finnes erforderligt för att tillgodose det i 61 § angivna syftet och frågan icke finnes vara av beskaffenhet att böra, efter därom gjord ansökan, prövas i den ordning 63 § stadgar, meddela bindande förklaring huruvida viss vara, varugrupp, byggnad eller tjänst är skattepliktig enligt denna förordning.

Mot beslut om bindande förklaring får talan ej föras.

Stockholm den 23 april 1968

Thorbjörn Fälldin (cp)

Axel Kristiansson (cp)
